

KONFLIKT O REGIÓN TIGRAJ

Nikola Svetozarov, 3GOb1

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach,

Prírodovedecká fakulta, Ústav geografie

2020/2021

Etiópia – základné fakty

- Hist. názov – Habeš
- Vnútrozemský štát – Africký roh
- Hl. mesto: Addis Abeba
- Rozloha: 1,104 mil. km² (28.)
- Obyvateľstvo: 110,9 mil.
(odhad – júl 2021)
- Štátny útvar: federatívna
parlamentná republika
- 10 federálnych štátov (etnicko –
jazykový princíp) + 2 samosprávne
mestské oblasti

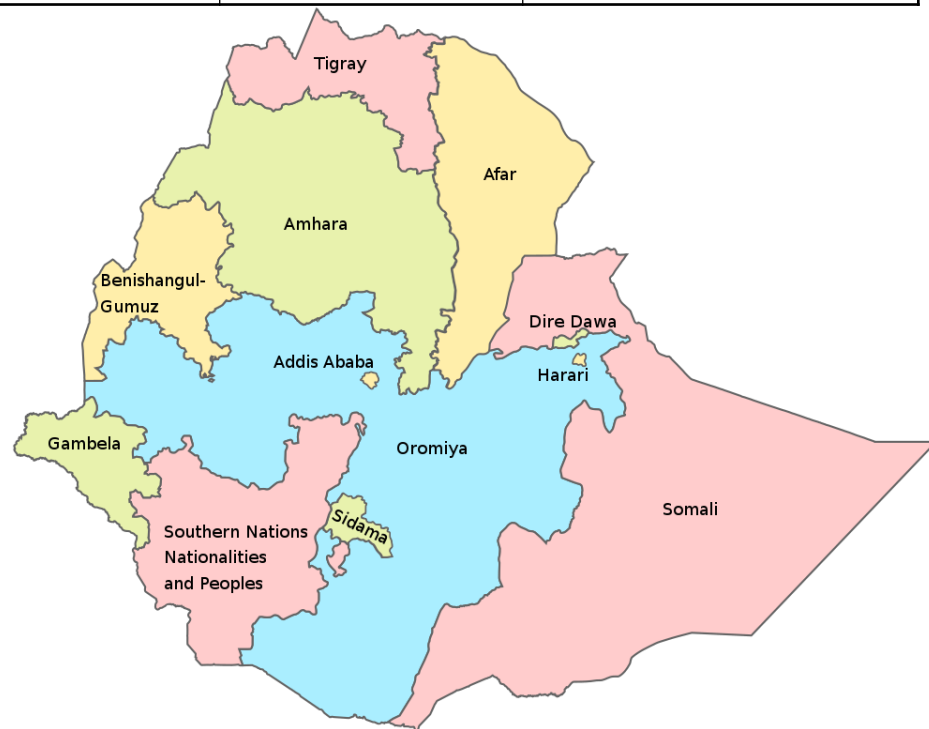
Poloha Etiópie

(zdroj: <https://www.britannica.com/place/Ethiopia>)

Federatívne usporiadanie od r. 1992

federálny štát / samosprávne mesto	hlavné mesto	rozloha (km ²)	počet obyv. (2017)
Addis Abeba	Addis Abeba	526,99	3 433 999
Afarsko	Semera	72 052,78	1 812 002
Amharsko	Bahir Dar	154 708,96	21 134 988
Beningšangul-Gumuz	Asosa	50 698,68	1 066 001
Dire Dawa	Dire Dawa	1 558,61	466 000
Gambela	Gambela	29 782,82	435 999
Harari	Harar	333,94	246 000
Oromia	Addis Abeba	284 538,00	35 467 001
Sidama	Awasa	12 000,00	4 200 000
Somálsky štát (Ogaden)	Jijiga	279 252,00	5 748 998
Štát južných národov, národností a ľudu	Awasa	105 887,18	19 170 007
Tigraj	Mek'ele	41 410,00	5 247 005
SPOLU		1 032 749,96	98 428 000

zdroj: <https://en.wikipedia.org/wiki/Ethiopia>

Administratívne usporiadanie Etiópie →

(zdroj: https://en.wikipedia.org/wiki/Regions_of_Ethiopia)

Stručná história v kontexte relígií

- Kolíska ľudstva
- **Absencia koloniálnej nadvlády**
- 1. st. pr. n. l. – vznik Aksumského kráľovstva (Šalamúnovská dynastia)
- 2. – 3. st. n. l. – šírenie kresťanstva
- 4. st. – vznik Etiópskej (abesínskej) ortodoxnej cirkvi Tewahedo
 - **Kresťanstvo – štátne** náboženstvo
 - Do r. 1959 pod jurisdikciou **koptského** patriarchu
 - Sídlo patriarchu (Abune Mathias): Addis Abeba
 - Dnes **najpočetnejšia starobylá východná cirkev**
 - Kult: rituálne tance + prvky **judaizmu** (obriezka, strava...)
 - Rozsiahly biblický kánon – apokryfy
 - Liturgický jazyk – ge'ez a amharčina
 - 1993 – odčlenenie **autokefálnej Eritrejskej ortodoxnej cirkvi**
- Od 7. – 8. st. – expanzia islamu
- 12 – 13. st. – dynastia Zagwe – kláštorná architektúra (Lalibäla)
- 1270 – obnovenie Šalamúnovskej dynastie
- 16. st. – potlačenie moslimskej expanzie (pomoc Portugalska) → Oromovia
- 1755 – 1855 – Zemene Mesafint (doba princov) – absencia centrálnej authority
- Koniec 19. st. – expanzia za Menelika II., krátka britská intervencia

Pútnické miesto Lalibäla

(zdroj: https://en.wikipedia.org/wiki/Church_of_Saint_George,_Lalibela)

Moderné dejiny

- 1896 – koloniálny neúspech Talianska
- 1930 – 1974 – vláda Hajilä Selassieho I.
- 1935 – 1941 – okupácia fašistickým Talianskom
- 1941 – opätovné získanie kontroly nad územím (aj Eritreou)
- 1959 – autokefália Etiópskej ortodoxnej cirkvi
- Pretrvávajúci feudalizmus – spoločenské problémy, chudoba, hladomor
- 1974 – zánik monarchie a Šalamúnovskej dynastie
- Koniec 70. rokov – zač. 90. rokov – Mengistu Haile Mariam – tvrdý komunistický režim, genocída
- 1977 – 1978 – Etiópsko-somálska vojna (o Ogaden) – vízia „Veľkého Somálska“
 - Víťazstvo Etiópie (podpora Kuby + ZSSR)

Hajilä Selassie I.,
posledný etiópsky cisár
(zdroj: https://cs.wikipedia.org/wiki/Haile_Selassie_I.)

Súčasnosť

- 1991 – pád komunizmu
- 1993 – odtrhnutie Eritrey
- Vládna koalícia Etiópskeho ľudového revolučného demokratického frontu (EPRDF)
- Autoritársky režim
- 1998 – 2001 – Etiópsko-eritrejská vojna
 - Pohraničné oblasti
 - 100 tisíc mŕtvych
 - Bez jasného víťaza
- Od r. 2016 – opakované protesty a nepokoje
- Pod kontrolou ústrednej vlády – centrálna časť krajiny
- Oslobodenecké hnutia v okrajových častiach (Ogaden, Afarsko...)
- 2018 – nástup premiéra Abiya Ahmeda
 - Zmierňovanie politického napätia
 - Výzva na návrat disidentov
 - Prepustenie politických väzňov
 - Uzatvorenie mieru s Eritreou
 - Plán liberalizácie štátnych podnikov
 - 2019 – Nobelova cena za mier

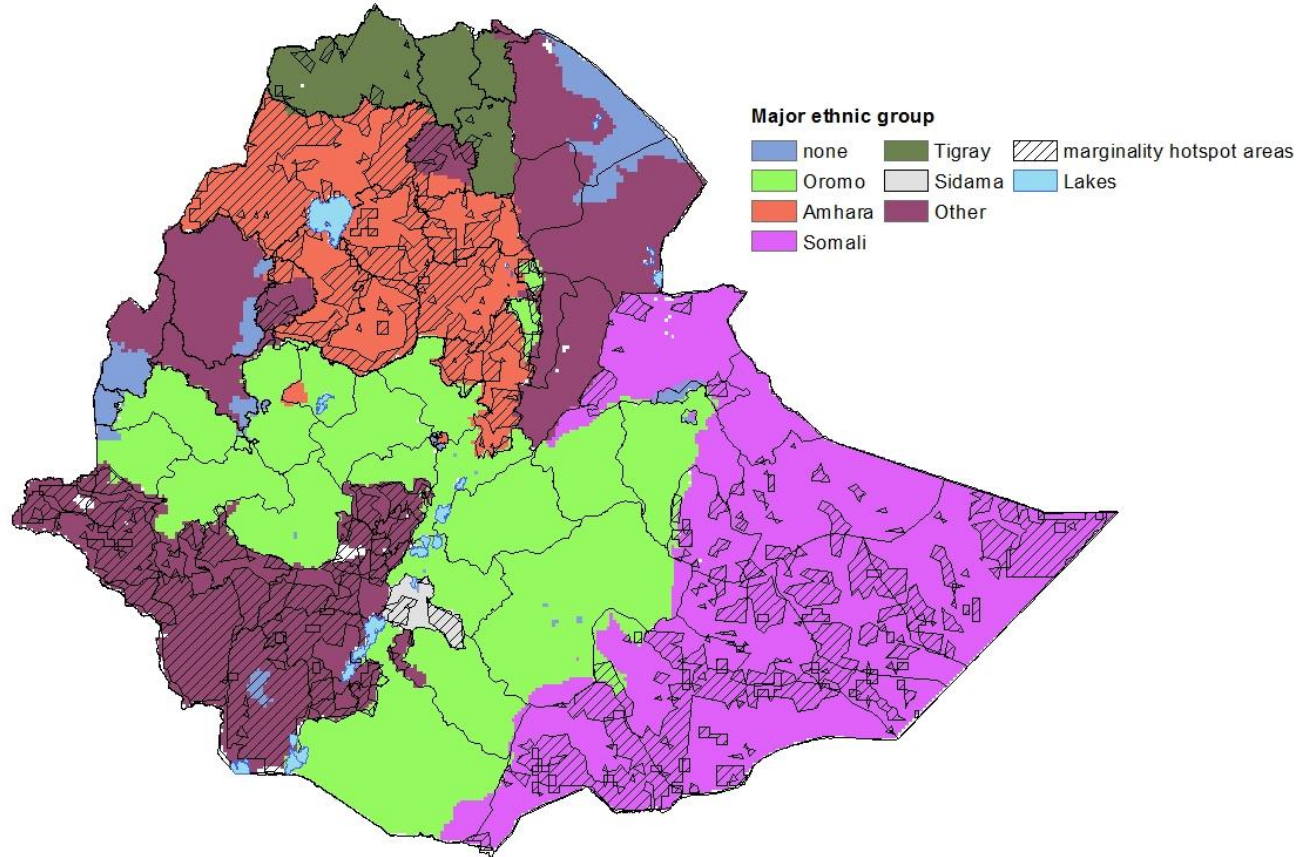

Súčasný etiópsky premiér Abiy Ahmed pri preberaní Nobelovej ceny za mier v roku 2019
(zdroj: https://www.nobelprize.org/prizes/peace/2019/abiy/photo-gallery/?gallery_style=page)

Etnická štruktúra obyvateľstva

- Veľmi rôznorodá
- Viac ako 100 jazykov z 4 jazykových rodín
- Etnické skupiny:

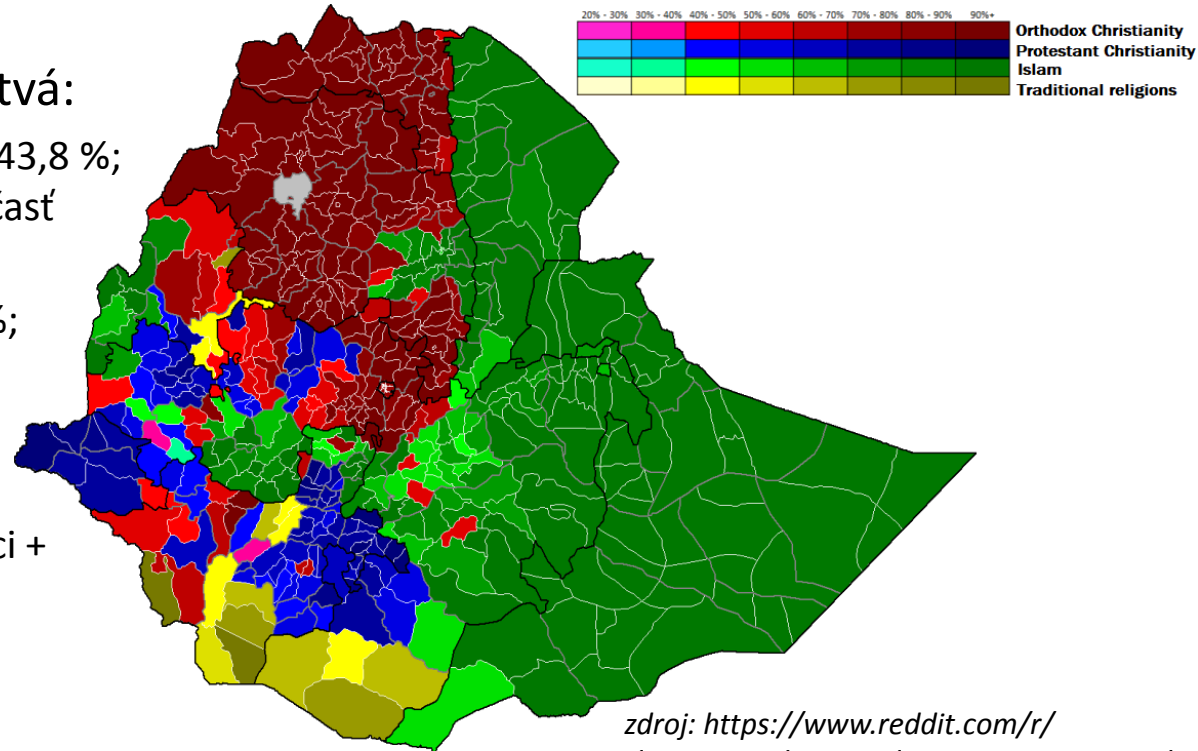
- Oromovia – 34,9 %
- Amharovia – 27,9 %
- **Tigrajci** – 7,3 %
- Sidamovia – 4,1 %
- Welaiti – 3 %
- Guragovia – 2,8 %
- Somálci – 2,7 %
- Hadiyaovia – 2,2 %
- Afarovia – 0,6 %
- Iné – 12,6%

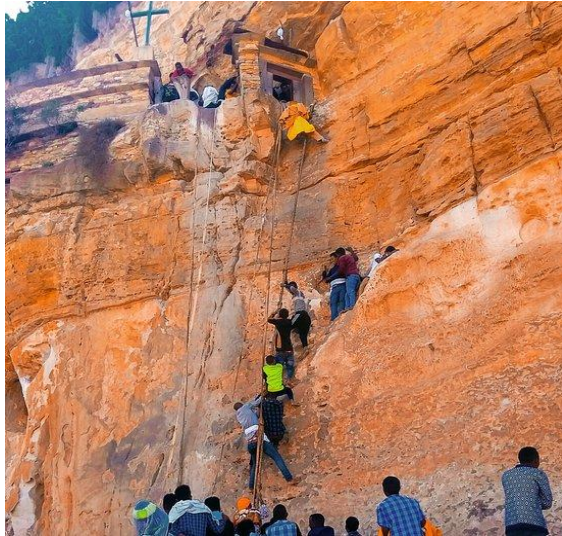
zdroj: CSA, 2008

Náboženská štruktúra obyvateľstva

- Sekulárny štát
- Najvýznamnejšie náboženstvá:
 - **Etiópska ortodoxná cirkev** – 43,8 %;
Amharovia, **Tigrajci**, menšia časť Oromov
 - **Moslimovia (sunniti)** – 31,3 %;
väčšina Oromov, Sidamovia, Guragovia, Somálci, Afarovia
 - **Protestanti** – 22,8 %
 - **Katolíci** – 0,7 % (rímski katolíci + Etiópska katolícka cirkev)
 - **Tradičné náb.** – 0,6 %
 - **Iné** – 0,8 %
- Rastúce náboženské napätie
- Údajná podpora islamských hnutí Saudskou Arábiou
- Falašovia
 - ~4000
 - Za komunizmu premiestnení do Izraela
 - Centrum – Wolleka / Gondar (Amharsko)

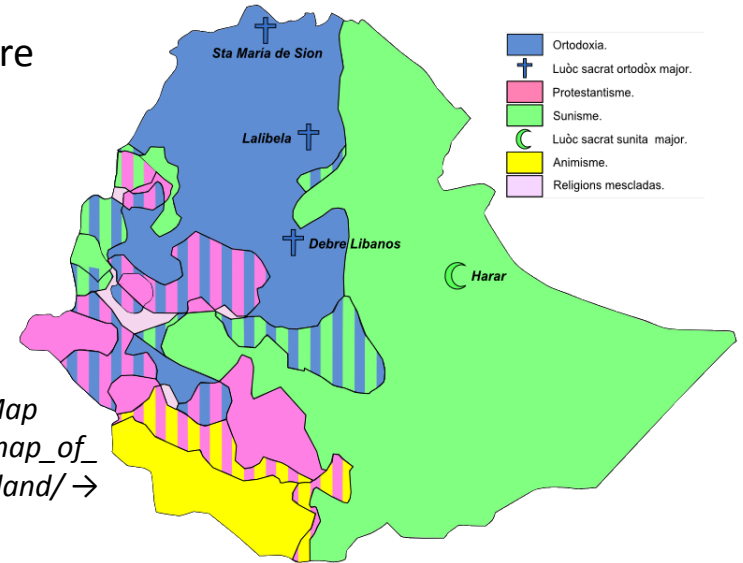

Náboženská štruktúra obyvateľstva

← Prístup do kláštora Debre Damo v regióne Tigráj
(zdroj: <https://martinplaut.files.wordpress.com/2021/02/debre-danos.jpg>)

zdroj: https://www.reddit.com/r/MapPorn/comments/909iph/religion_map_of_ethiopia_by_land/ →

Katedrála Najsvätejšej Trojice (Addis Abeba) –
hlavný chrám Etiópskej ortodoxnej cirkvi
(zdroj: <http://extraordinaryethiopiatictours.com/short-day-tours/>)

Chrám Panny Márie Sionskej v Aksume
(Tigráj), kde je údajne ukrytá **Archa zmluvy**
(zdroj: <https://mapio.net/images-p/17849554.jpg>)

Konflikt v Tigraji

- **Ľudový front oslobodenia Tigraja (TPLF)** – pôvodne silná súčasť vládneho EPRDF
- Reformy Abiya Ahmeda – „etnicko-politické“ čistky, snaha vybudovania **celonárodnej etiópskej identity**
- Odloženie volieb – COVID-19
- Jún 2020 – TPLF opustil EPRDF, zorganizoval vlastné regionálne voľby
- 4. november 2020 – **invázia federálnej armády** (snaha zničiť vojenský arzenál TPLF)
- Zadržanie „etnicky rôznorodých agentov, ktorí chceli rozsievať strach a teror po celej krajine“
- Odmietanie rokovaní, prerušenie informačného a dopravného spojenia
- Strata prístupu k základným životným potrebám → straty na životoch, **masívny útek do Sudánu**

Oslobodenecké vojská TPLF

(zdroj: <https://twitter.com/addisstandard/status/1290194039266918400/photo/1>)

Konflikt v Tigraji, situácia k 18. 11. 2020

Konflikt v Tigraji

- 28. novembra 2020 – dobytie Mek'ele, masaker pri Chráme Panny Márie Sionskej??
- Od decembra 2020 – **Podpora Eritrey** federálnej vláde
- Sexuálne násilie, vraždy civilistov
- Nedostatok informácií
- Pravdepodobne to **nie je náboženský**, ale len **etnický** konflikt (Amharovia na strane federálnej vlády)
- Pretrvávajúci konflikt, prítomnosť eritrejských vojsk
- Podľa Etiópie operácie skončené
- Úmrtia – tisíce??
- ~2,5 mil. obyv. prišlo o domov
- Možná destabilizácia krajiny v budúcnosti??

Použitá literatúra

- <https://www.britannica.com/place/Ethiopia>
- <https://www.cas.sk/clanok/1114176/ohavne-co-sa-deje-v-regione-tigray-spojene-staty-su-zhrozene-razna-ziadost-bezfb/>
- <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3232948-etio-pska-vlada-bombarduje-mesto-mekele-tvrdi-tigrajska-opozice>.
- CIA 2021: *The World Factbook*, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/ethiopia/#people-and-society>.
- <https://dennikstandard.sk/3002/etiopia-vhupla-do-vnutorneho-konfliktu-hrozi-kolaps-celeho-statu/>.
- <https://dennikstandard.sk/25204/masakra-krestanov-v-etiopii-vyzera-strasne-ale-stale-nie-je-potvrdena/>.
- https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/etiopie-tigray-konflikt-vojaci-premier-abiy-ahmed.A201109_153529_zahranicni_kha.
- MATLOVIČ, R. 2001: *Geografia relígií*, Prešov (Fakulta humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity v Prešove).
- <https://www.teraz.sk/spravy/etiopia-sa-obava-rozsirenia-konflikt/507328-clanok.html>.
- <https://en.wikipedia.org/wiki/Ethiopia>.
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Etiopie>.

ĎAKUJEM ZA POZORNOST